

The American Way

Jury bepaalt ranglijst en kampioen collegefootball

Nog niet zo lang geleden werden in het eredivisievoetbal play-offs geïntroduceerd. Voetbalminnend Nederland stond op zijn achterste benen. De competitie zou niet eerlijk zijn en bovendien te ingewikkeld. Intussen lijkt Nederland langzaam maar zeker te wennen aan de jaarlijkse seizoensapothecose. Wie nog altijd moeite heeft met het systeem, zou een kijkje moeten nemen bij het Amerikaanse collegefootball. Deze miljardensport hanteert een wel heel bijzondere manier om wekelijks zijn sportieve ranglijst op te stellen.

Door Pieter Verhoogt

Het collegefootball-seizoen begint elk jaar na de zomervakantie. De 120 universiteiten die uitkomen in de NCAA Division I Football Bowl Subdivision (FBS) – de hoogste klasse van het collegefootball – spelen tot december wekelijks een wedstrijd. Vrijwel alle universiteiten zijn lid van een regionale conference, een sportief samenwerkingsverband van acht tot zestien universiteiten. In totaal zijn er elf conferences. Vier universiteiten hebben gekozen voor een onafhankelijke status. Elk universiteitsteam speelt twaalf of dertien wedstrijden. Een deel van deze wedstrijden spelen zij tegen teams uit hun eigen conference. Daarnaast zijn ze vrij om een deel van hun speelschema zelf in te vullen. Zij kunnen daartoe afspraken maken met elke gewenste tegenstander, dus ook van buiten hun conference.

Tegen wie willen we spelen?

Gedurende het seizoen wordt voor elk team het aantal winsten en verliespartijen geregistreerd. De uitslagen tegen conferencegenoten tellen daarbij het zwaarst, aangezien die de ranglijst binnen de conference bepalen. De overige wedstrijden zijn echter niet voor spek en bonen. Het *over all*-resultaat vormt namelijk de basis voor de landelijke ranglijst. Deze ranglijst is een interessant fenomeen. Elk team heeft immers een uniek speelschema, met afwijkende tegenstanders. Sommige teams spelen in traditioneel sterke conferences, andere hebben relatief zwakke conferencegenoten. Een aantal universiteiten vult zijn conferencewedstrijden aan met wedstrijden tegen zwakkere

tegenstanders, andere proberen juist sterke tegenstanders te strikken en hopen zelfs één of meerdere wedstrijden tegen traditionele *powerhouses* te kunnen spelen. Hierbij spelen sportieve, maar zeker ook economische factoren een rol. Een wedstrijd tegen een football-grootmacht biedt kans op een uitverkocht stadion en mogelijk een nationale televisieuitzending. Dat betekent extra inkomsten. Bovendien biedt dergelijke exposure het team bekendheid en status, wat enorm helpt bij het verleiden en contracteren van nieuwe high school-spelers.

Football als jury sport

Vanuit sportief oogpunt speelt bij het samenstellen van het speelschema steeds de afweging tussen het strikken van zwakke tegenstanders, waarmee het *over all*-record kan worden opgepoetst, of het boeken van sterkere opposenten in de wetenschap dat eventuele *'upsets'* het goed doen bij de jury van de nationale ranglijst. Pardon? Jury? Jazeker, de nationale ranglijst van het collegefootball wordt opgesteld door een jury! Sterker nog, er zijn meerdere jury's die wekelijks elk hun eigen ranglijst van de sterkste teams uitbrengen. En voor wie dat nog niet bizar genoeg vindt: aan het eind van het seizoen worden naast enkele van deze ranglijsten ook nog een aantal computerranglijsten ingezet om vast te stellen welke teams het sterkst waren en mogen uitkomen in de finalewedstrijden, de zogenaamde *bowl games*. Daarvan zijn er overigens maar liefst 35!

AP College Football Poll

Het gebruik van deskundige jury's in het collegefootball is al heel oud. Omdat de onvergelykbare competitie niet leidde tot een nationale ranglijst, en ook de traditionele *bowl games* daarover geen uitsluitend gaven, kwamen de media al snel met eigen overzichten van de sterkste collegefootball-teams. Eén van de eerste zogenaamde *polls* was die van Associated Press. Al in 1934 organiseerde Charles

FOTO: ANP PHOTO

Woodroof de AP College Football Poll. Deze poll bestaat nog steeds en is gebaseerd op een panel van 55 sportjournalisten die gedurende het seizoen wekelijks elk hun eigen top 25 samenstellen. Zij baseren zich daarbij op het *over all*-record van de teams én hun zogenaamde *'strength of schedule'*. Gezien het beperkte aantal wedstrijden hebben veel teams gedurende het seizoen identieke records. Zo hebben de tien beste teams in de eindstand in de regel maximaal twee nederlagen geleden. Om dan toch een volgorde te kunnen bepalen wordt nadrukkelijk gekeken naar de kwaliteit van de tegenstanders die elk van de teams heeft ontmoet. Teams met een zwaarder speelschema worden logischerwijs hoger aangeslagen dan teams die uitsluitend tegen staartploegen hebben gespeeld. Deze inzichten vormen de basis voor de officiële AP Poll, een wekelijkse ranglijst van de 25 sterkste collegefootball-teams. Het team dat na de laatste speelronde de topositie bekleedt, ontvangt de AP National Championship Trophy en kan daarmee aanspraak maken op de titel van nationaal kampioen.

USA Today Coaches Poll

De grote concurrent van de AP Poll is de USA Today Coaches Poll. Deze ranglijst bestaat sinds 1950 en wordt wekelijks opgesteld door de USA Today Board of Coaches, een selectie van 59 coaches van teams in de hoogste divisie van het collegefootball. Ook zij bepalen met hun individuele keuze een gezamenlijke top 25. De winnaar van de Coaches Poll ontvangt de Waterford Crystal National Championship Coaches' Trophy en mag zich daarmee eveneens nationaal kampioen noemen. In de regel kennen beide ranglijsten een sterke gelijkenis, maar het is mogelijk dat beide polls tot andere conclusies komen. Elf keer

in de geschiedenis benoemde de Coaches Poll aan het eind van het seizoen een andere kampioen dan de AP Poll.

De kwaliteit van de teams, de omvang van het stadion, het televisiecontract en het prijzengeld zijn enkele factoren die het aanzien van een bowl game bepalen

Bowl Championship Series

Na afloop van het reguliere seizoen begint medio december een reeks van 35 finalewedstrijden (*bowl games*), die in de tweede week van januari eindigt met de Allstate BCS National Championship Game. Bowl games zijn zelfstandige commerciële evenementen, zonder formele relatie met de NCAA. Bowl games kennen een selectiecomité, dat twee teams uitnodigt. Sommige bowl games kiezen vrijelijk uit de beschikbare teams, andere hebben zich contractueel verbonden aan één of meerdere conferences. Voor beide teams ligt in de regel een aantrekkelijke premie klaar, de wedstrijd genereert waardevolle exposure voor zowel de beide teams als de sponsors van de wedstrijd. De fans (studenten) van beide teams maken graag tijd vrij voor een trip vol feest en gezelligheid. Bowl games brengen in de regel een aantrekkelijke bestedingsimpuls voor de lokale economie. Het aantal bowl games is de laatste jaren dan ook fors toegenomen. Op 2 januari van dit jaar

▲ Kenny Bell van Alabama Crimson Tide rent met de bal om te ontkomen aan de verdediging van Louisiana State University Tigers tijdens de 2012 Allstate BCS National Championship Game. De kampioenenwedstrijd werd op 9 januari jongstleden gespeeld in de Mercedes-Benz Superdome, in New Orleans.

waren er maar liefst zes bowl games tegelijkertijd!

Bowl games verschillen in status. De kwaliteit van de teams, de omvang van het stadion, het televisiecontract en het prijzengeld zijn enkele factoren die het aanzien van een bowl game bepalen. De vier grootste en bekendste bowl games zijn de Rose Bowl (Californië, bestaat sinds 1902), de Orange Bowl (Florida), de Sugar Bowl (New Orleans) en de Fiesta Bowl (Arizona). In 1998 besloot de NCAA samen met deze vier toonaangevende evenementen een einde te maken aan de jaarlijkse discussies over het nationale kampioenschap en het feit dat topteam niet op het veld konden uitmaken wie het kampioenschap toekwam. Men introduceerde het concept van de Bowl Championship Series (BCS). De vier bowls kregen om de beurt het predicaat National Championship Game. In die wedstrijd maken de nummers één en twee van de reguliere competitie uit wie recht heeft op de titel. De overige drie bowl games hanteren dat jaar hun reguliere selectiebeleid. Voor het aanwijzen van de twee sterkste teams heeft het BCS-selectiecomité een complex en controversieel rekenmodel ontwikkeld, waarin naast de AP Poll en USA Today Coaches Poll ook een drietal computerranglijsten en de *strength of schedule* van alle teams worden meegewogen. Bovendien werd

Een aantal universiteiten speelt graag tegen zwakkere tegenstanders, andere hopen juist tegen traditionele *powerhouses* te spelen

Vervolg van pag. 16

contractueel vastgelegd dat de American Coaches Association de winnaar van de BCS erkent als de enige officiële nationale kampioen. Sinds deze afspraak wacht de USA Today Coaches Poll dus met het publiceren van zijn laatste ranglijst tot na de BCS National Championship Game.

BCS-rekenmodel controversieel

In 2003 ontstond flinke commotie toen bleek dat zowel de AP Poll als de USA Today Coaches Poll na afloop van de reguliere competitie de

University of Southern California (USC) op nummer één hadden staan, terwijl de BCS-methodiek USC op nummer drie plaatste en daarmee buiten de Championship Game hield. Ook in 2004 was de BCS-methodiek onderwerp van felle discussie. AP besloot hierop geen onderdeel meer te willen uitmaken van de BCS-methodiek. Sindsdien vormt het collegefootball-panel van het marktonderzoeksbureau Harris de tweede poll in het BCS-systeem. Bovendien werden drie extra computerranglijsten toegevoegd aan het BCS-rekenmodel.

Championship Game

In 2006 werd ook het format van de BCS enigszins aangepast. In

plaats van het roulatiesysteem werd de Championship Game als een aparte vijfde wedstrijd toegevoegd. Interessant is en blijft dat de vier traditionele BCS-bowl games contractuele banden hebben met de zes sterkste conferences. De winnaars van deze conferences zijn automatisch gekwalificeerd voor één van de BCS-bowl games. Omdat de nummers één en twee van de reguliere competitie meestal ook uit deze conferences komen, resteert er weinig ruimte voor de overige conferences. Het selectiecomité van de BCS heeft een web van selectiecriteria opgesteld dat outsiders maar heel beperkt de ruimte geeft om zich tussen de grootmachten van het collegefootball te vestigen. Zelfs met een overtuigend *over all-record* lukt het vaak niet om door te dringen tot de echte grote finaledstrijden. Daarin maken de grote, rijke en uit marketingoogpunt interessante football-universiteiten vaak toch de dienst uit. De BCS-methodiek staat dan ook continu ter discussie. Velen pleiten voor de invoering van een play-offsysteem op knock-outbasis

om de landskampioen te bepalen. Voorlopig lijkt er echter geen sprake van verandering en blijft de miljardencompetitie van het collegefootball zijn ranglijsten, finaleplaatsen en kampioenschappen baseren op enquêtes en computerberekeningen. Dan valt het

play-offsysteem van onze eredivisie toch best mee! ●

Pieter Verhoogt is directeur van sporteconomisch adviesbureau Sport2B (www.sport2b.nl). Hij is tevens gastdocent sporteconomie aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.

Het BCS-selectiecomité geeft outsiders maar heel beperkt de ruimte om zich tussen de grootmachten van het collegefootball te vestigen